

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΗΣ ΚΕΡΑ ΣΤΑΘΕΡΑΣ

«Τιτίν τιτίν λουκάνικον κοιμάτιν ξεροτήναν να φάν οι Καλικάντζαροι να φάσιν τζία να φύουν».

(Λαϊκό Κύπρου)

«Όλος ο κόσμος στο χωριό έχει σε μεγάλη εκτίμησι την κυρά Σταθώρα, την γυναίκα του μακαρίτη του Γιάννη της Θεοδουλάς...»

Τις προάλλες πέθανε στο ξύλο τον προεστό του χωριού γιατί παρήγγειλε στις κορασιές της να φυλάγουνται από τον γιου του Σταυρού της Ματθαίνας και να μη κουβεντιάσουν έτσι ελεύθερα μαζί του.

—Τόν δημάλον τόν μαυρόν!! Έν' ή τζεφαλή τού που τόν τρώει άλω πώς.

Και μια και δυο κατεβαίνει στο μεσόχωρο να βρή τόν προεστό.

—Άκου σόρ Χριστόδουλε!

—Είν' τ' άμ' π' όν κόρη Σταθώρα...

—Γιά πρώτην τζία ύστερην δολάν λαλώ σου το, τζία βάρτο καλά στο φτιν σου. Οι κόρες μου έχουνι μάνναν που την ξαίρει ο κόσμος ούλος, έν έχουν χρείας που τές παραντζιελιές των άλλων. Τζέινος π' ών να γυρίση πάνω τους να τές δει με άσισημον δειν, τό μιάντιν του έν να βγκη.

—Καλά κόρη, άμ' άν τ' άμ' που τούς είπα:

—Με τολ λόν σου που τούς είπες έβαλες τόν δημάλον μέσα τους. Έγιώ έν έπηα κουτσιήν εις τό σχολειόν, άμά τό ξερόν μου έτσι λέει πώς πάει ο λός σου.

Ο καύμένος ο προεστός στενοχωρήθηκε πολύ, γιατί τόν πρόσβαλε με τό λόγια της μπροστά σε τόσους χωριανούς.

—Έ καλόν κόρη, χτύπα τες στην κεφαλήν σου... Έν να τές κάμης κακκατόμματες άλω πώς. Δέν έφθασε να τελειώση τόν λόγο του ο προεστός, και δέχτηκε δυο καρέκλες στο κεφάλι... Έπρεπε να μη έμπαινε στη μέση ο γέρω Θανάσης που όπωσδήποτε τόν σε βεται ή κυρά Σταθώρα, κι άν δέν ξεκοκκίνιζαν τά μάτια της να ιδοίμε άν τόν άφινε στιγμή που να μη τόν έυλοκοπάη.

—Γιά τές κοροδες μου, ουτε καλόν ουτε κακόν κανέννας σας... ποτέ σας να μη σώσετε να μπήτε στο σπίτι μου... Και θυμωμένη έφτόγε για τό σπίτι της ή κυρά Σταθώρα, όπωσδήποτε έκανοποιή μένη, γιατί έδωκε ένα μάθημα όχι μόνο στον προεστό μά και σ' άλλους τούς άλλους χωριανούς, που παρακολουθούσαν την σιγήν χωρίς να έχουν και την τόλην να έπέμβουν.

—Τούτη κουμπάρε θέλει δέκα άν έμάς με τώνα της χέρι... Είμαι πελλάς να νεκατωθώ να φάω τζία ροδίν τώρα στα γεράματα. Έλεγε ο Χαραλαμπίης του Προκλή, δικαιογώνιτας τόν έαυτό του που δέν αναμίχθηκε στόν και γά.

Η κυρά Σταθώρα τέτιες σκηγές πολλές φορές έδημιούργησε μά πάντα φταίγαν οι σκοτωμένοι. Έργατική γυναίκα, σκύλλα στη δουλειά, άροτριοσε, κλάδευε, τρυ γούσε, έρριχνε τά χαρούπια της, θέριζε, πότιζε. έλες, έλες τις δουλειές αυτή και τά τρία κοριτσάκια της. Έργάτης; Από τόν καιρό που πέθανε ο άνδρας της, την πόρτα της δέν την είδε ξένος... *

Από μία δομάδα τώρα, οι χωριανοί βιάζονται να τελειώσουν τις δουλειές των στο τσιφλίκι, και ν' ανεβαίνουν στο χωριό για τις γιορτάδες των Χριστουγέννων.

Οι άρχόντοι πουχαγ περισσοús έργάτες ήταν στο χωριό από τις δέκα του Δεκεμβρη κι οι άλλοι πουχαγ ολιγώτερος ήταν άπάνω τό πολύ ως τις δεκαπέντε του μηνός. Πειδ πολύ δέν μπορούσαν να μείνουνε κάτω, γιατί θάμπαιναν κι' έλας τά Δωδεκάμερα, που κείνοι ξαίραν τί θά πάβαιναν άν τολμούσαν να περπατήσουν νύχτα εις και μέρα άκόμη, τόν δρόμο άπό τό τσιφλίκι στο χωριό, που καθώς ήταν έλο χαράδρες με ποτάμια σίγουρα, με μάρτυρες τόν Παναγή του Κουρσάου τόν Γεωργή της Λεουδαίας και τόσους άλλους θά βλέπαν...

—Παναγιά μου Χρυσορωιάτισά μου!!! θά τούς βλέπαν με τόν σκουφον στο κεφάλι γύρω να κάθονται ανάμεσα στις ροδοδάφνες με λαχούτα και βιολιά, στριγγές φωνές, και με ούρα καιμιιά φορά ο άρχηγός τους να διατάσση... Πώ πώ πώ!... Άνουτε πάνω ρε κοροδες, να φύουμεν πρίχου να σιγάση.

—Ίσα βώσου... λάμνε δώσου γέρημε!.. Ά που να βκαλες ζιλικουρτιν τζία θλαγκάραν...

Η κυρά Σταθώρα μοδγκρίζε και τάχε με τό βόδι της που καθώς ήταν κουρασμένο από την δουλειά της ήμέρας, δέν έννοούσε να προχωρήση στο άροτρο, και τώρα άκόμη που ο ήλιος πήγε μιση ώρα που βασίλειφε. Ός τόσο ή κυρά Σταθώρα που ήθελε πολύ να τελειώση τις δουλειές της εκείνη τη βραδυά τοιλάχιστον, άφου δέν κατόρθωσε να ξεμπερδέψη καθώς έπρεπε τρεις μέρες πριν, φώναζε και οι φωνές της άκούονταν ίσα με τις κορφές των άντικρουών βουών. Σκεφτόταν πώς μπήκαν τα δωδεκάμερα, κι' όσο κι' άν δέν δειλιάζε ή καρδιά της από τά θα λέγουν οι άλλοι, συλλογιζόταν όμως τις κορασιές της που, τι να πής, που δέν μοιάσανε καιμιιά την μάννα τους...

Όσο για κείνη τη μεγαλειότερη την Βαθθού, που είνε κι' ή πιό άλαβροστοισιούτισσα...

—Κόρη Βαθθού!... κόρη Βαθθού!... ρά Ίωάννα!... Ράαα!... Άν νεζού...

Πήρε ή κυρά Σταθώρα, κι' έφώναζε κατά σειρά ήλικίας τις κορασιές της, που κάπου θάταν άπασχολημένες, γιατί δέν φαινόταν να δίδουν άπάντησι στο κάλεσμά της.

—Ράα Άνεβού!

Είν' τ' άμ' που θέλεις μαγά... άποκρίθηκε τέλος πάντων ή Άνεβού.

—Άνεφανε ωδε κόρη, να πάρης τό βούδι να τό ποτίσης... γλήορα έει!

—Έει!... Έει!... έρχομαι.

Σε κάμποση ώρα φάνηκε ή Άνεβού, που καθώς είδε τό χωράφι μισοτελειωμένο άκόμη, της φάνηκε να ρωτήση τρέμοντας.

—Ά Παναγιά μου, μαγά, έ'ν' να μάς φάη τζι' αύριον ούλλη μέραν τούτον τελειωμένον;

—Τράβα δουλειά σου τζι' ούσου... που έν οι άλλες για;

—Έκάτσαν τό φαειν πάνω τζια συμπάλλου να ψηθή γρήγορα.

—Άτε... πιάσ' τό βούδι τζια κάμνε γρήγορα έφτυσα ά.....

Η κυρά Σταθώρα πήρε άπόφασι... Έπρεπε άπόψε ύστερ' άπό τό δειπνο να φορτώση τά γαιδουράκια της και να πάρουν τά ποδαράκια τους για τό χωριό... Ύστερ' άπό τέσσερες μέρες ήταν τά Χριστούγεννα... Αϊ μά όχι!... ούτ' αυτή πια δέν τώδρισκε σωστό να μείνουν πιό πολύ στα χωράφια.

—Άς μείνουν μαύρα τζια κλεισμένα. Τζια ταύτα τζι' ή έσοδεία τους που θά μου φέρουν... Άτε κόρη βάρτε τόν τσέτσον πάνω, σάστε τό τραπέζιν... να φάμεν τζια να λαμνήσωμεν πόψε τζι' έλας για τό χωριόν, ειπε ή κυρά Σταθώρα άποφασιστικά.

Οι κορασιές της στο άκουσμα της άποφάσεως της μητέρας δέν ξεύραν τί να πούν... Θέλαν να προτεινουν να φύγουν αύριο τοιλάχιστο τά ξημερώματα μά φοβόντουσαν πώς θά την πείσμοναν και τό πολύ που θά κατάφερναν

θα ξεκινούσαν και νηστικές. Προτίμησαν να σωπάσουν και να ύπακούσουν στην τολμηρή άπόφασι της μητέρας. Διώρθωσαν τό τραπέζι και κάτσαν γύρω να φάνε μια σούπα χωρίς λάδι... Τό καιμάρι φωτιζόταν με ένα άσθενικό λυχνάρι... ένα ρεύμα άγέρα πέρασε από τις χαραμάδες της πόρτας, κι' έκανε τό λυχνάρι να μισσοβύση...

—Παναγία μου!!! ξεφώνησε ή Βαθθού, ή πιό μεγάλη κόρη, κι' άφηκε μια κλωτσιά στο καλάμενιο τραπέζι...

—Φυλάου, κόρη φυλάου, τζι' έν να σ' άρπάξουν που τά βρουλιά οι έξ άπ' έδω... Μούγκρισε ή κυρά Σταθώρα που προσπαθούσε να πνίξη την όργη της...

Γλυκά—πικρά φάγαγε σηκώθηκαν, βάλλαν τόν σταυρό τους, σι άξανε τά πράγματά τους, φορτώσανε τά γαιδουράκια τους σιωπηλά, έλες οι δουλειές των γίνηκαν με σιωπή πουμοιάζεσαν πεισιμωμένη... και στις έννά τό βράδυ ξεκινούσανε για τό χωριό. Φύσαγε ένας παγερός άγέρας, πούκανε τά μάγουλα των κοριτσιών να μοιάζουν σαν τά όκτωβριάτικα μήλα του Πέρα Γεδιού, στην κοκκινάδα... Ένας συνεχής τριμμάς των κλαδιών των δένδρων και τό κανονικό βήμα των γαιδουριών ήταν οι ζωντανό σύντροφος των όδοιπόρων που εξακολουθεί να κρατάη τό στόμα των με σιωπή νεκρική.

Στό μυαλό της κυρά-Σταθώρας πήγε και καρφώθηκε μια ιδέα που πρώτη φορά τη συνελάμβανε. «—Νά θρισκόταν κανέννας ναδιε την μεγάλη την κόρη της την Βαθθού; Μελαγχροινή, μαυρομάτα, και λωσανάτο κορίτσι... κι ύστερα για τις μικρές έχει ο Θεός!... Η Βαθθού θρίσκει τά δεκαεφτά τόν άλλο μήνα. Έπρεπε να σκεφτή άπό πολόν καιρό ή κυρά Σταθώρα κι' όμως δέν τό σκέφτηκε καθόλου ίσαμε τώρα... Κατέβαιναν τώρα τό μεγάλο κατήφορο προς τό ποτάμι... τά γαιδουράκια διάστηκαν και προχωρήσαν αρκετά με τά κορίτσια έν ή κυρά Σταθώρα με τη σκέψη της έμεινε αρκετά πίσω... Σε μια στιγμή ή κυρά Σταθώρα έφερε τό χέρι της στην κούνια... της φάνηκε πώς άκουσε φωνές... στάθηκε άναποφάσιτη κι' άφρουκαζόταν. Είπε και δέν είνε ανθρώπινες φωνές... σαν ν' άκούη ήχοις βιολιών και λαχούτων με σουραύλια... ήχοι άσθενικοί... τώρα είνε πιό δυνατοί... πιό καταληπτοί... άλήθεια δέν γελιέται... κι' ποιοι γλεντούν γλέντι βασιλικό... Οι άναθεματισμένοι δέν θήρхан πιό κατάλληλο μέρος να γλεντίσουν, και πήγαν και κάτσαν μεσ' τις όχθες του ποταμού; Μια φωνή στριγγή, ή φωνή της κόρης της Βαθθούς, την κάνει να βγή άπό τις σκέψεις της.

—Ά Μαγά Παναγία μου!...

—Μεη φάσαι κόρη, της φώναζε ή κυρά Σταθώρα κι' έτρεχε κατά τις κορασιές της που τρομαγμένες πήγαιναν να κρυφτούν πίσω από τά γαιδουράκια... Στα θήτε κόρη κι' άν είν' δαιμόνοι αυτοί, ή κυρά Σταθώρα είν' άρχηγός των δαιμόνων... ώρμησε και τά τις ροδοδάφνες... πάλαψε... λέει μιάν ώρα με τό ρολόι... ύστερα στράφηκε στα παιδιά της.

—Σηκωθήτε να φύουμεν... Η κυρά Σταθώρα πήρε και τόν σκουφον του άρχηγού για λάφυρο... Στο χωριό φάσαν μια ή μιάνιση ύστερ' άπό τα μεσάνυχτα.

Τό σπίτι της κυρά Σταθώρας παραμονές των Χριστουγέννων είνε γεμάτο από συγγένησες και φιληνάδες. Ήλθαν να σιάσουνε τό σπίτι για τόν γάμο της Βαθθού. Έτσι λοιπόν; Η Βαθθού παντρεύεται αϊ;

—Ναι... άπό τα προφές που άρπαξε ή μάννα της τό σκουφίν του δαιμόνου, ήρτεν τό καλόν στο σπίτι της, με τα σακκιά... Πάιρνε για άντρα της τόν γιου του προεστου. Οι γάμοι της Βαθθούς γένηκαν πλούσιοι, την ήμέρα των Χριστουγέννων. Όλο τό χωριό έφαγε κι' ήπιε στο σπίτι της... Τά γλέντια βαστάξαν 15 μέρες. Από την πόλι, ήρθαν να χαιρετίσουν τό ζευγάρι, δικηγόροι, γιατροί και βου

υτές, γνωστοί του γαμβρού. Κυριάκος Μ. Καραμάνος —Ο— ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΕΩΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ Άριθ. πρωτ. 4008 » Διεκπ. 3698 ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Πρός τούς κατοίκους πόλεως Ρεθύμνης.

Ανακοινοϋμεν ύμιν ότι διά του ύπό χρονολογίαν 22 Ν)βρίου 1929 Προεδρικού Διατάγματος άπαγορεύοντας άπό σήμερα και επί έν έτος αί παντός είδους οικοδομικαι έργασιαί έν τή πόλει Ρεθύμνης.

Έν Ρεθύμνη τή 18 Δεκεμβρίου 1929 Ο Δήμαρχος Ρεθύμνης ΤΙΤΟΣ ΠΕΤΥΧΑΚΗΣ

ΕΙΣ ΟΛΟΥΣ ΠΡΟΣΙΤΑ είναι τά ΔΙΣΚΙΑ ΑΣΠΙΡΙΝΗΣ επειδή πωλούνται και εις την εύθυνήν ΜΙΚΡΟΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΝ των 2 δισκίων

Προσέχετε εις την γνησίαν συσκευασίαν "Βαγιέ" με την κυανόλευκον ταινίαν. Τιμή: Δρχμ. 2,-

ΠΑΣΤΙΛΙΕΣ του βήχα Βαλιά Εύρωπαϊκές. Πώλησις λιανική και χονδρική. Φαρμακείον Ί. Κούνουπα.

Τύποις Άδελφ. Καλατζίκη

ΙΑΤΡΕΙΟΝ ΙΑΤΡΟΥ ΣΤ. ΨΥΧΟΥΝΤΑΚΗ όδός Δασκαλογιάννη έναντι Έμπορευτής Τραπεζής Τελεία και άσφαλής θεραπεία και της πλέον δυσιάτου μορφής της χρονίας γλεγορροίας και των έπιπλοκών αυτής παρά τώ άνδρι. Θεραπεία γλεγορροϊκής μητροϊτιδος, κολπίτιδος και λοιπών έπιπλοκών των γυναικών δια ΔΙΑΘΕΡΜΙΑΣ. Ίδιαιτέρα αίθουσα δια κυρίας. Άβραι έπισκέψεων 9-12 π. μ. 4-9 μ. μ

PARIS ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΥΠΝΟΥ 8 ΦΑΓΗΤΟΥ "ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ" AN. ET. Κεφάλαιον 3.200.000 Γαλ. φρ. Υπεύθυνος Διαχειριστής κ. Σπύρος Βοντετσιάνος 70 πολυτελή δωμάτια αφθάστου άνέσεως και πολυτελείας με ισάριθμα τηλεφωνα. SALLES DES BAINS TOUT CONFORT MODERN. Τιμαί άπό 30 και άνω 160 BOULEVARD SAINT GERMAIN PARIS CE Τηλεγραφική Διεύθυνσις ACROPOLIS 25 PARIS

ΓΕΩΡΓ. ΦΟΥΡΦΗΣ ΓΑΡΓΙΤΗΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΕΝ ΡΕΘΥΜΝΗ Έκτελεΐται πάσα μαρμαρογλυπτική έργασια Προτομαί, άνάγλυφα, στήλαι, ήρεφα, μνημεία, σχιστά μάρμαρα έπίπλων. Έργασια καλλιτεχνική έφάμιλλος, προς την τέχνην τώ μεγάλων παγκοσμίου φήμης γλυπτών.

ΟΔΟΝΤΟ-ΙΑΤΡΙΚΗ - ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΩΝΣ. ΚΑΣΙΜΑΤΗ Πτυχιούχου Όδοντοϊατρού Πλήρης έγκατάστασις όλων των μηχανημάτων. Τελεία έφαρμογή όδόντων και όλόκληρων όδοντοστοιχειών. Άπόλυτος άσηψία και άντισηψία και έν γένει έφαρμογή όλων των νεωτέρων μεθόδων της όδοντοϊατρικής έπιστήμης. Άραι έπισκέψεων 8-12 π. μ. και 3-7 μ. μ.